

Overgave op commando

Nadia de Vries

Uitgeverij Pluim

160 pagina's / € 22,99

Extra tips en achtergronden bij het Leesclubdossier in Boekenpost 201

Over het boek

Schelvis, van wie het geslacht in het midden wordt gelaten, groeit op in een kustdorp zonder vader en met een moeder die geen aandacht besteedt aan haar kind. Een wraakactie samen met drie vrienden tegen een jongen uit het dorp keert zich tegen Schelvis, die wegtrekt naar de grote stad. Ook daar wachten teleurstellingen en vernederingen.

Over de auteur

Nadia de Vries (1991) studeerde Cultuurwetenschappen en debuteerde in 2018 met de Engelstalige poëziebundel *Dark Hour*. Daarna schreef ze het essay *Kleinzeer: de onzichtbare wereld van ziekte* (2019). In 2022 volgde haar romandebuut *De bakvis*, dat zowel op de longlist van de Libris Literatuur Prijs als op die van de Boekenbon Literatuurprijs terechtkwam. Begin 2025 verscheen haar lovend ontvangen roman *Overgave op commando*, waarmee ze opnieuw de longlist van de Boekenbon Literatuurprijs haalde, in september gevolgd door de novelle *Magenta*.

[Website Nadia de Vries](https://nadiadevries.com/)

<https://nadiadevries.com/>

Discussietips

1. De Vries laat het geslacht van Schelvis in het midden. In een interview bij theater De Balie vertelt ze dat ze van Schelvis een 'geslachtloze entiteit' wilde maken, omdat het haar vooral gaat om de sociaal-economische kant, de situatie van een arbeiderskind. Ze was dan wel benieuwd wat de lezer ervaart bij het personage. Welk beeld heb jij je gevormd van Schelvis? En in hoeverre is het geslacht van dit personage van belang?
2. 'Sinds ik volwassen ben voel ik me als iemand die hersteld is van een ziekte' (p. 9). Wat riep deze openingszin van de roman bij je op?
3. Waarom kiest Schelvis ervoor om blauw haar te hebben?
4. Hoe wordt er in het dorp tegen de jonge Schelvis aangekeken? Waaruit blijkt dat? Hoe ervaart Schelvis dat?
5. De moeder van Schelvis waarschuwt: 'Mensen die iets kostbaars aan het toeval verliezen, koesteren wrok. Het zijn boze mensen. Behoed je voor hen.' Wat vind je van die stelling?
6. In een jeugdherinnering aan een dagje aan zee (p. 71-72) schrijft Schelvis: 'sinds die dag ben ik met een onbestemd verlangen gevuld om geliefd te worden door een verwoester'. Waar komt dat verlangen vandaan, in hoeverre zie je dat terug in de roman?
7. In hoofdstuk 2 van deel 1 introduceert Schelvis de personages Duncan, Celine en Jeremy. Wat hebben zij gemeen?
8. Wat maakt Jeremy zo aantrekkelijk voor Schelvis?
9. Hoe verklaar je de plotselinge omslag in de opstelling van de vrienden tegenover Schelvis, tijdens de 'wraakoefening' op Pim?
10. De titels van de beide delen staan in omgekeerde volgorde in twee aansluitende zinnen op het eind van deel I (p. 73). Hoe betrek je ze op de inhoud?
11. Hoe gaan de stadsbewoners met Schelvis om? Wat vind je van de reacties van Schelvis op dat gedrag?
12. De leden van de woongroep onderwerpen Schelvis aan een spel dat ze 'Overgave op commando' noemen. Je leest niet wat er precies gebeurt, wat stel je je erbij voor?
13. Welke betekenis hecht je aan de volgende zin: 'Van de jaren die ik elders doorbracht zijn er geen bewijsstukken' (p. 147).
14. Wat doet het zien van Jeremy, Pim, Duncan en Celine in de snackbar met Schelvis, na diens terugkeer in het kustdorp?
15. Vind je dat je Schelvis hypocriet kunt noemen? Waarom wel of niet?
16. Hoe interpreteer je de allerlaatste scène?
17. In hoeverre vind je Schelvis een held zoals de hoofdtitels vermelden?
18. Hoe heb je het taalgebruik van Schelvis ervaren?

19. Welke betekenis zoek je achter het gegeven dat de uitgesproken zinnen van Schelvis geen aanhalingstekens krijgen en die van alle anderen wel?

20. De Vries kiest voor de stijlfiguur van de hyperbool (overdrijving) om een in wezen maatschappijkritische roman te schrijven. Hoe ervaar je dat?

Achtergronden

Onderstreepte tekst is aanklikbaar en opent de betreffende website in een browser. Wie dit document heeft uitgeprint vindt bij ieder item ook de volledige url zodat deze ingetikt kan worden.

Recensies en interviews

1. Video: Registratie van een openbaar interview met Nadia de Vries in de reeks Plein Publiek op het kanaal van [De Balie](#) (circa 42 minuten).

<https://www.youtube.com/watch?v=pzBSkk5ozLI>

2. Audio: Gesprek met Nadia de Vries in het radioprogramma [Opium](#), 1-5-2025 (circa 18 minuten).

<https://www.radiovianet.nl/podcasts/opium/2025/het-gesprek-nadia-de-vries-1-mei-2025>

3. Audio: Interview met Nadia de Vries in een aflevering van de [Literaire Letterenshow](#) van het Nederlands Letterenfonds en Spui 25. Het gesprek begint na circa 23.35 minuten en duurt circa 21 minuten.

https://www.youtube.com/watch?v=1aUx_r08Jh8

4. Vrij toegankelijke recensies van de roman zijn te vinden bij: [Tzum](#) (21-9-2025), [Literair Nederland](#) (22-7-2025), [De Lage Landen](#) (14-7-2025) en [De Reactor](#) (11-8-2025)

<https://www.tzum.info/2025/09/recensie-nadia-de-vries-overgave-op-commando/>

<https://www.literairnederland.nl/recensie-nadia-de-vries-overgave-op-commando/>

<https://www.de-lage-landen.com/article/nadia-de-vries-schrijft-in-overgave-op-commando-met-ironische-monterheid-over-onderdrukking-en-geweld/>

<https://www.dereactor.org/teksten/iedereen-verdient-een-kans>

Via de site van de [Vlaamse bibliotheken](#) zijn ook recensies te lezen van *de Volkskrant* (10-5-2025) en *Trouw* (17-5-2025).

https://bibliotheek.be/catalogus/nadia-de-vries/overgave-op-commando/boek/library-marc-vlacc_10516836

6. Lezersrecensies op [Hebbaan](#) en bij [Kunst en cultuur en ik](#), [Uitgelezen Boeken](#) en [Gent Leest](#).

<https://www.hebbaan.nl/boek/overgave-op-commando-nadia-de-vries#total=1555>

<https://fritsdeklerk.nl/2025/10/03/overgave-op-commando-nadia-de-vries-een-ontdekking>

<https://uitgelezenboeken.blogspot.com/2025/05/nadia-de-vries-overgave-op-commando.html>

<https://www.gentleest.be/leestips/overgave-op-commando-overgave-op-commando>

7. Lees het begin van de roman op de site van boekhandel [Athenaeum-Scheltema](#). Daar ook vier tips van [thematisch verwante boeken](#) over werk, geld(tekort) en klasse.

<https://athenaeumscheltema.nl/leesfragmenten/2025/overgave-op-commando>

<https://athenaeumscheltema.nl/boekentips/5-romans-over-werk-geld-tekort-en-klasse>

Poëzietips

1. Het motto is ontleend aan het boek *Poemland* van Chelsey Minnis uit 2009, dat geheel bestaat uit één gedicht. Op de site van uitgever [Wave Books](http://www.wavepoetry.com) vind je een korte beschrijving en citaten uit recensies.

https://www.wavepoetry.com/products/poemland?_pos=1&_sid=ae097a346&_ss=r

Enkele passages uit andere gedichten van Minnis (afkomstig uit de bundel *Baby, I don't care*, 2018) zijn te lezen op Poets.org.

<https://poets.org/poet/chelsey-minnis#tabbed-content>

2. In haar verantwoording meldt Nadia de Vries dat de titel van het eerste hoofdstuk verwijst naar het lied 'Thuishavensamba' van Cornelis Vreeswijk. Een geluidsopname is te vinden op [YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=2rw54J4Ry_E&list=RD2rw54J4Ry_E&start_radio=1), de tekst van het lied onder andere bij Muzikum.

https://www.youtube.com/watch?v=2rw54J4Ry_E&list=RD2rw54J4Ry_E&start_radio=1

<https://muzikum.eu/nl/cornelis-vreeswijk/de-thuishavensamba-songtekst>

3. Nadia de Vries schrijft ook zelf poëzie, onder andere in het Engels. Een voorbeeld van haar werk staat hieronder.

No Money Off a Dead Woman's Body

When I die, no matter the circumstances,
It will be forbidden for people to profit from my work
That I did not profit from myself when I was alive –
The essays about art that I wrote to pay my rent?
You will not compile them!
My early books that were destroyed because they did not sell?
You will not reissue them with a new foreword by
Some famous, wealthy writer!
I will put all of this down in a little will.
I will put it all down, just in case
And if legality does not concern you,
I hope that spirituality will –
Yeah, my ghost will haunt your children
My curse will claim your favorite
Yeah, that offensive blemish on your baby's cheek –
I put it there!
Now hands off of my body of work!
You won't make money off my dead body!

Samenstelling: Marlene Lunter en Frank Hockx